

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 23 oktober 2008

MEDITATIE

Vallend blad

*Jesaja ziet ze vallen .... Wij ook.
De bladeren van de bomen.
De sterke en groene bladeren
verkleuren, verdorren, vallen af,
sterven en vergaan.*

Maar hij ziet meer. Hij wordt innerlijk gedreven door de Heilige Geest. En daarom verstaat hij de sprake Gods in de natuur. U ook? Jij ook? En terwijl de Geest zijn gladde tonge drijft is ze als de pen van een die vaardig schrijft. Zo predikt hij de vergankelijkheid van ons leven. *En wij allen vallen af als een blad...*

Ons aller beeld. Houdt u er rekening mee? Verstaat u het? Neemt u het ter harte? Wij mensen zijn als de bladeren van een boom. Ons leven kunt u vergelijken met de vier seizoenen: de lente, wanneer de blaadjes op een zeer bijzondere wijze uit de knoppen komen, eerst klein en teer en langzaam maar zeker sterker ontwikkelen tot een groen, fris blad in de zomer. Tot de herfst begint. Dan vallen ze af om in de winter te vergaan. En de meeste bladeren vallen in de herfst. Toch gebeurt het dat lente-

**En wij allen vallen af
als een blad.**

Jesaja 64 : 6m

blaadjes of sterke zomerbladeren van de takken worden afgerukt en sterven, voordat de herfst komt....

Wij *allen*. Wie we ook zijn, wij moeten sterven. Er is niets zo zeker dan de dood. Het (af)vallende blad preekt onze diepe (af)val van God door onze moed- en vrijwillige ongehoorzaamheid in het paradijs. Daar hebben we de dood verkozen boven het leven. En de duisternis boven het licht. Wat van God, de Bron des levens, afvalt moet sterven. Terwijl we geschapen zijn om te leven. Wat een schuld. We zijn stervelingen geworden, vallende bladeren. Jesaja preekt verder: *Doch wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijke kleed (...) en al onze misdaden voeren ons henen weg als een wind. (vers 6).*

Verstaat u dat? Hebt u dat geleerd, op de leerschool van de Heilige Geest?

Het vallend blad, de oorzaak van uw zonden en misdaden? De dood, de bezoldiging van uw zonde? Heeft u dat in verootmoediging aan de voeten des Heeren gebracht?

Hij, Die te rein van ogen is dat Hij de onreinheid en de misdaden aanschouwen kan? Wij moeten leren vallen voor God voordat we als een blad voor eeuwig zullen afvallen. We moeten de Heere leren toevallen en ons zelf afvallen. Leren sterven voordat het sterven wordt. Hier in dit leven, tussen wieg en graf. Kunt u het leven in eigen hand niet meer houden?

Omdat u sterft aan uw eigen gerechtigheid, verwachting, uw kracht? Ja, uw beste werken zijn in Gods oog als een wegwerpelijke kleed. Ze kunnen immers voor Hem niet bestaan.

Wel, in die weg wordt de levende verwachting en hoop geboren op Hem, op Christus, Die is gestorven voor misdadigers en onreinen. Hij is de Boom des Levens, Wiens bladeren zijn tot genezing der heidenen. Wat is het nodig om van Adams wortel, te worden afgesneden en door het ware geloof in Christus te worden ingeplant. Dan kan het niet anders, dan gaat u ook vruchten dragen. Vruchten uit Hem. Ze zijn tot Zijn eer. En keren tot Hem weer. De hartelijke droefheid naar God die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. Een hongeren en dorsten naar Hem. Een haten en vluchten van de zonden. Het goede najagen. De begeerte om heilig voor Hem te leven. In uzelf zwak van moed en klein van krachten. In uzelf onvruchtbaar. Maar uit Hem vruchten dragen. En hoe meer vrucht, des te meer genade. Des te meer Hij mag wassen en moet u minder worden. Want dat is de weg. Steeds armer, blinder, leger en goddelozer in uzelf, opdat Hij meer en meer benodigd en verheerlijkt wordt.

Christus is de Boom des Levens. Hij heeft Zijn leven borgtochtelijk afgelegd. Hij is gestorven, als een blad afgevallen om de dood te niet te doen, het eeuwige leven voor Zijn

Inhoud

- 1 Meditatie: Vallend blad
- 2 Waar is ons kind? (3)
- 3 Commentaar: Totalitaire democraten
- 5 Bewaar het pand u toebetrouwd
- 6 In goede orde
- 8 Een zomerconferentie onder de rook van New York (3)
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 12 Kerkdiensten

87e jaargang

Nr. 4

volk te verwerven. Voor misdadigers. Voor onreinen. Voor hen die de dood hebben verdiend. Het vallende blad predikt ons Christus in de gangen van Zijn vernedering. Maar Hij is niet in de dood gebleven. Hij heeft de dood verslonden tot een eeuwige

overwinning. Het eeuwige, zalige leven. Altijd fris en groen. Zijn bladeren vallen nooit meer af. En in Hem zal Zijn Kerk eeuwig groen en fris zijn.

Aagtekerke, ds. D.W. Tuinier

Ik lees onderaan bladzijde 49: 'De belofte alléén moet voor godzalige ouders genoeg zijn om te geloven dat hun jonggestorven kinderen behouden zijn. Niet wat de mensen ervan zeggen. En ze hoeven ook niet te zoeken naar bijzondere tekenen. Maar de toezegging alléén: Gods genadeverbond alléén.' Hier rijst bij mij de vraag: welke belofte moet voor ouders genoeg zijn? Blijkbaar deze: 'Hij zegt hen vergeving van zonden en de zaligheid toe.' Ik zou de vraag willen stellen: Is er een Schriftplaats waarin toegezegd wordt dat de weldaden van het genadeverbond zich uitstrekken tot *al* onze kinderen?

3

Waar is ons kind?

We zijn in de bespreking van het boekje 'Waar is ons kind?' van ds. M.A. Kempeneers toegekomen aan hoofdstuk 2.

Daarin gaat de predikant in op de vraag: 'Wat zeggen de Dordste Leerregels over jonggestorven kinderen?'

Vanzelfsprekend komen we dan bij Hoofdstuk 1 paragraaf 17, in dit verband een heel bekend artikel. De schrijver geeft een korte uitleg van dit artikel. Hij wijst erop dat het opvalt dat de vaders niet direct over de zaligheid van de kinderen spreken. Ze zeggen niet 'alle verbondskinderen zijn zalig', of 'alle kinderen van godzalige ouders zijn zalig'. Maar ze zeggen: 'Zo moeten de godzalige ouders niet twifelen aan de verkiezing en zaligheid van hun kinderen, die God in hun kindsheid uit dit leven wegneemt'. Op blz. 49 schrijft de Elburgse predikant: 'De vaders spreken zich

hier niet uit over het objectieve feit of alle verbondskinderen zalig zijn of niet, maar over het subjectieve geloof van hun ouders.' Op bladzijde 48 merkt hij op dat volgens de Acta van de Dordtse Synode er een is-gelijkteken geplaatst kan worden tussen gelovige ouders en kerkelijke ouders. Kempeneers voegt daar aan toe: 'Godzalige ouders zijn wedergeboren ouders.' Deze godzalige ouders moeten niet twifelen. En waarom niet? Omdat kinderen der gelovigen heilig zijn, uit kracht van het genadeverbond. Wat ik niet begrijp is dat op bladzijde 47 wordt geschreven dat het in Christus geheiligd zijn niet betekent dat ze inwendig heilig zijn, dat ze bekeerd zijn. 'Heilig' betekent in dit verband: 'apart gezet van de wereld'. Hoe kan die uitwendige heiliging dan de grond zijn voor het geloof van de ouders dat zij niet moeten twifelen aan de zaligheid van hun kinderen?

De belofte alléén moet voor godzalige ouders genoeg zijn om te geloven dat hun jonggestorven kinderen behouden zijn. Niet wat de mensen ervan zeggen.

Zeker heeft God tot Abraham gesproken: 'Ik ben u tot een God en uw zaad na u.' Deze woorden worden in dit verband ook aangehaald. Maar verkregen al Abrahams nakomelingen daarvan de toepassing? Er is een natuurlijk zaad en een geestelijk zaad. Het strekt mijns inziens dan ook te ver om te zeggen bij dit artikel: 'De belofte van zaligheid komt toch ook jullie kindje toe?' De Heere zegt immers tot Abraham: 'Mijn verbond zal ik met Izak oprichten', terwijl Ismael toch ook een besnedene was. Voor die besnijdenis van Ismael kreeg

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:
Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór
de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie
van De Saambinder.

Advertenties € 0,70 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag**
in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties
uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de recensies van de aangekondigde boeken.

Abraham zelfs een uitdrukkelijk bevel.

In de afronding van dit hoofdstuk schrijft Kempeneers in zijn conclusie: 'Als we het artikel en de meningen in de Acta van de Dordtse Synode goed lezen, dan zouden we kunnen concluderen dat voor de meeste oudvaders verbond en verkiezing – voor wat betreft de jonggestorven verbondskinderen – samenvallen. Dat wil dus zeggen dat al die kinderen verkoren en behouden zijn. Strikt logisch gereedeneerd moeten we tot die conclusie komen. Hier voegt de schrijver wel aan toe: 'Echter, de vaders hebben het zó in DL 1-17 niet gezegd. Ze hebben niet logisch willen redeneren over zaken die alleen door het geloof verstaan worden.' Mijn vraag blijft echter: Hoe kunnen we dit onderbouwen uit de Schrift? Waar staat dan dat voor jonggestorven verbondskinderen verbond en verkiezing samenvallen? O, ik misgun het niemand, maar wat geeft ons het recht om deze conclusie te trekken?

In de conclusie op blz. 52, 53 waarschuwt ds. Kempeneers tegen verbondsautomatisme. Blijkbaar ziet hij hier ook een gevaar. 'Van de in leven blijvende verbondskinderen hebben zij (de Dordtse vaders) gezegd dat die het Koninkrijk Gods alleen konden binnengaan door wedergeboorte, geloof en bekering (...) Maar voor de jonggestorven verbondskinderen was de belofte genoeg om te geloven in hun verkiezing en zaligheid.' Is er voor jonggestorven verbondskinderen dan geen wedergeboorte nodig? Ds. Kempeneers zegt: 'De vaders hebben in de belijdenisgeschriften niet meer willen zeggen dan het Woord.' Ik vraag me echter af of de conclusies die uit het artikel getrokken worden wel uit het Woord onderbouwd kunnen worden. Waar staat in de Bijbel dat de belofte genoeg is om te geloven in de verkiezing en zaligheid van deze kinderen? Waar staat de belofte dat de jonggestorvenen zalig zijn? Al wordt in de Schrift niet expliciet gesproken over het verloren gaan van jong gestorven kinderen, geeft dat dan het recht om het tegengestelde te concluderen?

In dit hoofdstuk zou toch ook plaats geweest zijn voor een bespreking van de andere belijdenisgeschriften? Heel aangrijpend is bijvoorbeeld artikel 15 uit de NGB over de erfzonde: 'Wij geloven dat door de ongehoorzaamheid van Adam de erfzonde uitgebreid is geworden over het ganse menselijk geslacht; welke is een ver-

dorvenheid der gehele natuur en een erfelijk gebrek, waarmee de kleine kinderen zelfs besmet zijn in hunner moeders lichaam, en die in den mens allerlei zonden voortbrengt, zijnde in hem als een wortel daarvan; en zij is daarom zo lelijk en gruwelijk voor God, dat zij genoegzaam is om het menselijk geslacht te verdoemen.' Onze vaders hebben ook geleerd dat die erfzonde door de doop 'niet ganselijk tenietgedaan, noch geheel uitgeroeid' is. Er is meer nodig dan de

uitwendige heiliging alleen om van de erfzonde verlost te worden. En zeker, de Heilige Geest kan het bloed van Christus sprengen aan het hart van kleine kinderen. Er zullen er zeker zijn onder de schare die voor de troon is. Maar of dat alle jonggestorven kinderen zijn? Het wordt in de Schrift niet gezegd.

(wordt vervolgd)

Nunspeet,

ds. A. Schot

COMMENTAAR

Totalitaire democraten

Mag je in dit land nog vrijuit de waarheid zeggen? Het lijkt erop dat dit niet meer mag. Onlangs zei minister Van Middelkoop van defensie iets over het zogenoemde homohuwelijk. Het schoot de heer Pechtold van de Democraten 66 in het verkeerde keelgat.

Kennelijk mogen bepaalde dingen niet meer klip en klaar gezegd worden. En dat geeft te denken. Vooral omdat we in dit land het grondrecht van de vrijheid van meningsuiting hebben. Maar kennelijk is dat bij sommige, zich democraat noemende mensen, niet in goede handen. Totalitaire democraten kennen alleen vrijheden rond politiek-correcte zaken. Mocht het anders zijn, dan klimt men al snel in de hoogste boom. Dat leert de praktijk.

Niettemin had minister Van Middelkoop de vrijheid genomen om nog maar eens even te herinneren aan het merkwaardige karakter van dit huwelijk. Hij typeerde dit huwelijk als een 'ontbinding van het familierecht'.

Uitspraken

Minister Eimert van Middelkoop zit namens de CU in het kabinet. Hij beheert de portefeuille voor Defensie. In het weekblad *Vrij Nederland* deed hij enkele opmerkelijke uitspraken

over onder andere het zogenoemde homohuwelijk. Dit 'huwelijk' werd in april 2001 in Nederland ingevoerd. Nederland was het eerste land dat een dergelijk huwelijk mogelijk maakte. In andere landen werd het daarna ook mogelijk om mensen van het zelfde geslacht met elkaar te laten trouwen. In België is dit huwelijk per 1 juni 2003 mogelijk. In Spanje kan men sedert 12 juli 2005 van dit recht gebruik maken. In Canada, Zuid-Afrika en Noorwegen is een dergelijk huwelijk ook reeds mogelijk. In de Verenigde Staten van Amerika is het een heet hangijzer. In sommige deelstaten is het mogelijk om dit huwelijk te sluiten.

Wonderlijk eigenlijk. Het huwelijk is in zijn oorsprong een blijvende relatie tussen twee mensen van verschillend geslacht, maar de politiek heeft het inmiddels omgevormd tot iets totaal anders. Mannen kunnen ook met mannen trouwen. Soms denk je bij dit soort dingen dat de tijd nog eens zal aanbreken dat we op gezag van de politiek cirkels rechthoeken moeten gaan noemen en mannen vrouwen. En dit louter en alleen omdat het politiek-correcte denken dit voorschrijft. Het kan soms raar lopen als mensen ideologisch verblind raken. Het oude verhaal van de keizer zonder kleren wil ons dat in herinnering roepen. Niettemin had minister van Middelkoop de vrijheid genomen om nog maar eens even te herinneren aan het merkwaardige karakter van dit huwelijk. Hij typeerde dit huwelijk als een 'ontbinding van het familie-

recht'. In politiek Den Haag, waar de mensen bezig zijn met het landsbelang (!), was de kat onmiddellijk in de gordijnen. Kamerlid Pechtold vond de uitspraken van de minister 'kwetsend en onsmakelijk'. Door het COC werd ook direct gereageerd. Dergelijke uitspraken zouden ongepast zijn en niet getuigen van een goede smaak. De homowereld was weer eens op de tenen getrapt. Tja, dat heb je als je wereldwijd bezig bent om de 'zegeningen' van onze morele chaos te promoten. Dan worden bepaalde tenen soms erg lang en sommige lontjes erg kort...

Wetenschap

Maar heeft de minister werkelijk zulke vreemde dingen gezegd? Uit sommige berichten in de media en de enorme hoeveelheid reacties erop zou je dat bijna gaan denken. Maar Bijbels gezien is er natuurlijk met deze uitspraken van de minister niets aan de hand. Het huwelijk is een zaak van één man en één vrouw. Zo ligt dat in de Bijbel en in de orthodoxe christelijke moraal. Zo lag dat ook in de eeuwen die achter ons liggen. Hoe liggen dergelijke zaken echter in de huidige seculiere wetenschap? Voor de aardigheid heb ik eens gekeken in een boek over personen en familierecht. Het boek is geschreven door prof. mr. M.J.A. van Mourik en prof. mr. A.J.M. Nuytinck. Het boek heeft als titel *Personen- en familierecht, huwelijksvermogensrecht en erfrecht* en het wordt gebruikt in het universitaire onderwijs in dit land. Kortom, hier zijn echte deskundigen aan het woord. In dit boek uit 2006 valt ook wat te lezen over het homohuwelijk. Laat ik uit het boek eens wat dingen citeren. De wet op het homohuwelijk krijgt daar een beoordeling vanuit het privaatrecht. Luister naar wat de wetenschap te vertellen heeft: "De wet openstelling huwelijk (de wet die het homohuwelijk regelt, WV) kan ik niet anders kwalificeren dan als etikettenplakkerij en begripsvervuiling: op wat geen huwelijk is of kan zijn, plakt de wetgever gewoon het etiket 'huwelijk'. Verwarring dreigt alom, met name in internationaal verband: slechts weinig landen zullen dit 'huwelijk' erkennen, met alle internationaal-privaatrechterlijke consequenties van dien. Er is al opgemerkt dat vanuit het internationaal privaatrecht gezien de prijs voor het homohuwelijk veel te hoog is" (pag. 48). Even verder in dit leerzame boek lezen we over een 'lachwekkende

situatie'. Bovendien wordt nog even fijntjes verwezen naar een uitspraak van de Hoge Raad, die in 2001 bepaalde dat een huwelijk een 'duurzame levensverbintenis is tussen één man en één vrouw". Dat is nuchtere en leerzame taal in een wetenschappelijk handboek. Zo liggen de dingen dus privaatrechterlijk. Bij het homohuwelijk vallen er dan in een wetenschappelijke handboek woorden als: etikettenplakkerij, begripsvervuiling, lachwekkend, te hoge prijs. Let wel: het gaat hier niet om een Bijbels getuigenis over dit huwelijk, maar hoe er in de wetenschap van het privaatrecht tegenaan wordt gekeken. Het lijkt mij, eerlijk gezegd, dat minis-

Luister naar wat de wetenschap te vertellen heeft:

"De wet openstelling huwelijk (de wet die het homohuwelijk regelt, WV) kan ik niet anders kwalificeren dan als etikettenplakkerij en begripsvervuiling: op wat geen huwelijk is of kan zijn, plakt de wetgever gewoon het etiket 'huwelijk'.

ter Van Middelkoop over het homohuwelijk geen woord teveel heeft gezegd. Waarom hij daarover verontschuldigen moet aanbieden is mij niet erg duidelijk en wat de heer Pechtold, volksvertegenwoordiger, bezielt met zijn merkwaardige reactie is ook wonderlijk. In ieder geval zou het nuttig zijn als dergelijke mensen - die toch dag en nacht bezig zijn met het besturen van dit land - af en toe eens een handboek voor privaatrecht zouden inzien. Daar kan een mens allicht wijzer van worden. Misschien neemt het iets weg van de ideologische staar waar sommigen aan lijden.

Verblindings

Toch is de reactie van Pechtold en anderen ook weer wel verklaarbaar. Het homohuwelijk is een soort markering in het proces van radicale secularisatie van de moraal. In de jaren 60 is dat proces begonnen en met het homohuwelijk werd een

belangrijke mijlpaal bereikt. Onder luid geroffel op de kamerbankjes werd dit wetsvoorstel destijds aanvaard. De christelijke zedenleer, die eeuwenlang een stempel op ons land heeft gezet werd min of meer ten grave gedragen. De seculier moraal doet daarvoor in de plaats steeds nadrukkelijker zijn intrede. En daarover kunnen seculiere mensen zich uitermate verblijden. Die moraal moeten ze natuurlijk steeds bewaken. Ook tegen bewindslieden die af en toe laten merken nog gewoon te kunnen nadenken en een beetje inzicht hebben in de normaliteit van het leven. Echt nadenken bijvoorbeeld over moraal en privaatrecht. Helaas voor seculier Nederland, zijn er ook nog mensen die het opnemen voor de oude klassieke moraal. De minister van Defensie deed dat. En dan is Leiden in last. Dan blijken al die zelfbenoemde democraten helemaal niet zo democratisch zijn. Alles wordt uit de kast gehaald om dit klassieke geluid het zwijgen op te leggen. Dat is de droevige realiteit van vandaag de dag. De normaliteit moet wijken voor de ideologie.

Bij dit soort dingen moet ik vaak denken aan een Duits geleerde (Hegel) die ooit eens de tegenwerping kreeg op zijn hoogdravende theorieën dat de feiten anders waren. Wat verstoord keek hij naar zijn tegensprekers op en sprak de vermaarde woorden: 'Des te erger voor de feiten!' Kijk, dat is nu eigenlijk ook het geval bij het homohuwelijk. Dit huwelijk klopt van geen kant. Daar zijn goede wetenschappelijke feiten voor aan te dragen. Maar wee die minister die dat durft te zeggen. De inquisiteurs van de moderne moraal zitten onmiddellijk op zijn nek. Helaas het is niet anders. Soms is de vrijheid van meningsuiting ook niet meer veilig. De totalitaire democraten zullen daar wel voor zorgen. Het is met de waarheid soms niet best gesteld in dit land! Laten christenen toch maar voor de waarheid blijven uitkomen. Belijden is immers naar het woord van Groen van Prinsterer voor de waarheid uitkomen, waar dat weerstand oproept. Christenpolitici hebben een belangrijke taak. Niet alleen op defensie.

Amersfoort,

ds. W. Visscher

Bewaar het pand u toebetrouwd

Veel komt er in deze tijd op ons, onze gezinnen, scholen en gemeenten af. Op de gevaren van de moderne media, muziek, drank en sportverdwazing wordt - terecht - duidelijk gewezen. Voor velen van onze ouderen en jongeren is het de vraag: hoe houden we onze kinderen en jonge mensen bij de waarheid, bij het Woord Gods?

Terecht is daar veel aandacht voor. Maar nu een andere vraag: hoe houden en bewaren we het Woord bij onze kinderen en jonge mensen? Een vraag die veel actueler is dan wij misschien wel denken. En een gevaar dat veel dichterbij is dan wij beseffen. De vraag namelijk: welke Bijbel zullen onze kinderen straks hebben en gebruiken? Is dat Gods Woord zoals we dat in de Statenvertaling nu al eeuwen mogen hebben? Of moeten onze kinderen het maar doen met een afgevlakte, gemoderniseerde versie waarin zoveel van het oorspronkelijke veranderd en aangetast is dat het onze Statenvertaling helemaal niet meer is?

We weten uit de kerkgeschiedenis hoe onze vaders hebben uitgezien naar een vertaling van Gods Woord die zeer dicht bleef bij de grondtalen waar de Bijbel in geschreven is. De Nationale Synode van Dordrecht in 1618-1619 gaf hiervoor de opdracht. De mannen die dit werk zouden doen, moesten zeer godvruchtige en geleerde mensen zijn. De Heere heeft deze mannen en hun arbeid kennelijk willen zegenen. Zo mocht er in 1637 de Statenvertaling tot stand komen. Deze Statenvertaling is door de eeuwen en generaties heen voor velen tot eeuwige zegen geweest. Er zijn weinig andere landen te noemen, waar de Heere zolang Zijn volk en zo velen van Zijn kinderen heeft gehad. Zij leefden uit het Woord Gods, uit de Statenvertaling, zoals wij die nu nog steeds mogen hebben. Natuurlijk zijn er in de loop van de tijd wel spellingsaanpassingen geweest en werd er ook wel eens een sterk verouderd woord aangepast, maar het is nog steeds de Statenvertaling van onze voorgelassen. De Heere geve dat dit zo

mag blijven. Onze Generale Synode in Utrecht in de afgelopen winter heeft unaniem besloten dat alleen deze Statenvertaling gebruikt mag worden in erediensten en alle andere activiteiten, verenigingen etc. Ook is er een dringende oproep uitgegaan naar de scholen om onverkort aan de Statenvertaling vast te houden.

Waarom deze duidelijke uitspraak?

Er is, zoals velen van ons ongetwijfeld wel zullen weten, een werkgroep vanuit de "Stichting herziening Statenvertaling" bezig om de Statenvertaling te 'reviseren', te 'herzien'. Want, zegt men, het taalgebruik van de Statenvertaling zoals we die nu hebben is te moeilijk voor onze jonge mensen. Dus moet de vertaling aangepast worden aan onze moderne tijd. Nu een vrij groot gedeelte van deze zogenoemde 'Herziene Statenvertaling' gereed is, blijkt dat men veel verder is gegaan. Er is sprake van een hertaling en, zoals een aantal mensen die hier nauw bij betrokken zijn, zelf aangeven, eigenlijk sprake van een nieuwe vertaling! Zo is er een vertaling aan het ontstaan die feitelijk de naam van Statenvertaling niet meer mag dragen, omdat het de Statenvertaling niet meer is.

Zo is er een vertaling aan het ontstaan die feitelijk de naam van Statenvertaling niet meer mag dragen, omdat het de Statenvertaling niet meer is.

De Statenvertaling kenmerkt zich door een verheven taalgebruik. Dat is niet het alledaagse Nederlandse taalgebruik uit de 17e eeuw. Nee, ook voor toen was het al een bijzonder taalgebruik, omdat de vertalers conform hun opdracht zo dicht bij de oorspronkelijke Bijbeltaal zijn gebleven. Van deze verheven taal is in de zgn. HSV heel veel verdwenen. Het taalgebruik is afgevlakt, wezenlijke begrippen wegvertaald of anders vertaald. Achter elke vertaling liggen dogmatische keuzes, die men maakt

en dat is hier ongetwijfeld ook het geval.

Kan en mag men dit dan zomaar doen?

Nee, heeft onze Generale Synode gezegd, vertalen is geen zaak van een min of meer particulier initiatief, maar een zaak van de kerk. Daarom is ook gevraagd aan de enkelen uit onze gemeenten die bij de 'HSV' betrokken waren, zich eruit terug te trekken. Wij wensen voor ons en onze kinderen vast te houden aan de Statenvertaling, die de Heere zo kennelijk door de tijd heen heeft willen zegenen. Waarom moet nu juist in onze tijd in onze gezindte gesteld worden dat de Statenvertaling verouderd en onbegrijpelijk is en dat een aanpassing voor onze tijd nodig is? Eeuwen lang hebben onze voorgelassen, veelal eenvoudige mensen met een geringe opleiding, geleefd bij (en uit) de Statenvertaling. Het is toch aangrijpend dat men nu, in een tijd waarin kennis en wetenschap zo'n hoge vlucht hebben genomen, vraagt om een herziening van de Statenvertaling, omdat deze te moeilijk zou zijn! In een tijd waarvan in alle eerlijkheid en met droefheid moet worden gezegd dat er zo weinig sprake is van een bevestigende doorleving van het Woord Gods. Ook in een tijd waarin de kennis van de vreemde talen en van moderne technieken met haar eigen spraakgebruik groter is dan ooit, maar waarin de kennis van Gods Woord vaak zo beperkt is. Juist in zo'n tijd vinden jongeren en ook ouderen de Statenvertaling te moeilijk en verouderd.

De moderne mens is consumptief ingesteld. Het leven is jachtig en er is weinig tijd voor een rustig en met aandacht kennis nemen van hetgeen de Heere ons in Zijn Woord te zeggen heeft. In dit klimaat wordt een herziene vertaling begeerd, die beter valt te begrijpen, omdat ze is aangepast aan hedendaags taalgebruik en het begripsniveau van vele jongeren (en ouderen).

Met alle nadruk mag hierbij worden opgemerkt dat voor het rechte verstaan van de Schrift altijd het licht en de krachtadige werking van de Heilige Geest nodig is omdat Gods Woord met ons natuurlijk verstand nooit recht te verstaan zal zijn. Het is waar dat er sprake is van een taalkloof. Maar dat is niet iets alleen van deze tijd. Zoals gezegd, was de taalkloof er al vanaf het begin. De vertalers wisten dat het taalgebruik van de Statenvertaling niet direct aansloot bij het

toenmaals gangbare taalgebruik. Dit wilden ze ook bewust niet. Ze wilden zich immers allereerst zoveel mogelijk aansluiten bij het taalgebruik van de grondtekst, omdat deze naar het getuigenis van de Heilige Schrift zelf in 2 Timotheüs 3:16 en 2 Petrus 1:21 letterlijk door de Heilige Geest was gegeven, zoals ook beleden wordt in artikel 3 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis.

De nood van onze jeugd

De nood van onze jeugd is niet dat de Statenvertaling niet verstaanbaar is, maar de nood ligt dieper: door de tijdgeest vervreemden zij meer en meer van Gods Woord. Het is een grote, gevaarlijke vergissing te denken dat wij onze jongeren kunnen vasthouden door ze een nieuwe eigentijdse vertaling te geven. Laten ouders en leerkrachten toch niet denken dat het gebruik van de HSV een grotere belangstelling bij de kinderen voor de Bijbel zal geven en dat zij die dan ook beter zullen gaan begrijpen. Het is zo gevaarlijk om dat te denken. We raken dan de Statenvertaling kwijt en ook snijden we daarmee de band met onze voorgelachten door!

Wat raken we kwijt?

Wat raken we kwijt wanneer de HSV toch gebruikt zou worden onder ons? In de eerste plaats de *kanttekeningen*. Deze geven zo'n heldere uitleg en toelichting bij de tekst. Het is ook altijd de bedoeling geweest van de statenvertalers dat de Bijbel alleen met kanttekeningen zou worden uitgegeven. Verder: de *Belijdenisgeschriften* en de *Formulieren*, zoals in de eredienst gebruikt. Deze zullen niet meer overeenstemmen met de gebruikte vertaling. Och, zegt men mogelijk, dan herzien en hertalen we die toch ook? Maar het zal toch wel duidelijk zijn dat we op die manier alleen maar verder van het goede spoor raken. Al de uitgegeven *preken* van nu en van voorgaande geslachten zullen dan ook niet meer overeenkomen met de dan gebruikte vertaling van de Bijbel. Het is te verwachten dat dit ook in de loop der jaren zal leiden tot verdere vervreemding van hetgeen ons door ons voorgelacht is nagelaten.

Wat zal het een verwarring geven als ieder doet wat goed is in zijn ogen en er in de gezinnen van de gemeente en op de scholen twee verschillende vertalingen zouden worden gebruikt! Dit zal ongetwijfeld niet alleen veel verwarring, maar ook een verdere

polarisatie te weeg brengen. Laten we ook wel bedenken, wanneer we toch de Statenvertaling loslaten en naar de HSV grijpen, de drempel naar een nog modernere Bijbelvertaling als bijvoorbeeld de Nieuwe Bijbelvertaling van 2004 heel laag zal blijken te zijn. Niet het minst bij de jeugd. In plaats van een dam op te werpen tegen allerlei nieuwe vertalingen zou de HSV wel eens juist een brug daarnaar kunnen zijn en een definitief doorsnijden van de band met het verleden betekenen.

De nood van onze jeugd is niet dat de Statenvertaling niet verstaanbaar is, maar de nood ligt dieper: door de tijdgeest vervreemden zij meer en meer van Gods Woord.

Onderwijzen

Er moet vanzelfsprekend alles aan worden gedaan om Gods Woord als het ware op het hart te binden en zo dicht mogelijk te brengen bij onze kinderen en jonge mensen. Het middel daartoe ligt niet in een aanpassing van de Statenvertaling, maar in een eerbiedig luisteren en buigen onder het gezag van het Woord zoals de Statenvertalers ons daarin zijn voorgaen. Laten we de Heere maar om

*Uw Woord is mij een lamp voor mijnen voet,
mijn pad ten licht om het donker op te klaren.
Ik zwoer en zal dit met een blij gemoed
Bevestigen, in al mijn levensjaren,
Dat ik Uw wet, die heilig is en goed,
Door Uw gena bestendig zal bewaren (Ps 119:53).*

Meliskerke,

ds. G.J.N. Moens

In goede orde

“Om goede orde in de gemeente van Christus te onderhouden zijn daarin nodig de diensten, samenkomsten, opzicht der leer, sacramenten en ceremoniën, en christelijke straf, waarvan hierna ordelijk zal gehandeld worden.” Zo luidt het eerste artikel van de Dordtse Kerkorde. Deze kerkorde is, na enige aanpassing in de taalvorm, geautoriseerd door de Generale Synode van 2007 van onze

gemeenten en erkend, net als de publicatie 'In goede orde', als behorend tot het statuut van de Gereformeerde Gemeenten.

In de kerkorde worden allerlei zaken bepaald. Artikel 1 geeft een korte aanduiding van de hoofdonderwerpen die besproken worden. Enkele gehanteerde begrippen hebben mogelijk enige toelichting nodig. Zo worden

met de *diensten* de verschillende ambten bedoeld; de *samenkomsten* zijn de kerkelijke vergaderingen zoals die van kerkenraad, classis en synoden. Onder de *ceremoniën* hebben we te verstaan de voorgeschreven handelingen bij kerkelijke plechtigheden. Dan gaat het dus over wat er moet gebeuren bij de bevestiging van een predikant en hoe het gaat bij de bevestiging van een kandidaat. Ook over hoe de bediening van het Heilig Avondmaal dient te gebeuren.

Nadere uitwerkingen

Voor de goede orde is het nodig dat de kerk soms nadere uitwerkingen van regels van de DKO geeft. De tijd is immers verder gegaan en allerlei ontwikkelingen hebben niet stil gestaan. Bepaalde zaken hebben nadere door-denkning nodig. Sommige regels waarvan de DKO slechts een korte hoofdlijn geeft, behoeven nadere uitwerking. Zo is tien jaar geleden *In Orde* tot stand gekomen. De laatstgehouden Generale Synode heeft *In Orde* vervangen door *In goede orde* omdat bijstelling op meerdere onderdelen verstandig bleek. Deze publicatie *In goede orde* behoort tot het statuut van de Gereformeerde Gemeenten, zo heeft onze Generale Synode uitgesproken. *In goede orde* heeft dus rechtskracht binnen ons kerkelijk leven. En het zal als zodanig ook in eventueel voorkomende gevallen door de rechter worden aangemerkt. Het is dus van wezenlijk belang dat met name onze ambtsdragers goede nota nemen van de inhoud van deze publicatie. In het ressort van elke particuliere synode is er in dit najaar een bijeenkomst voor ambtsdragers belegd over deze materie. Predikanten en ouderlingen en ook diakenen werden daar verwacht.

Evenals bij *In Orde* gaat het bij *In goede orde* niet om een uitwerking van alle zaken die in de DKO behandeld worden. Het gaat slechts om een handleiding bij de kerkelijke rechts-gang. Dus wanneer zaken speciale behandeling op de kerkelijke vergaderingen behoeven. Veelal zal het dan over een tuchtzaak gaan. Maar het kan ook over een andere aangelegenheid gaan die ontstaat tussen twee gemeentelieden of tussen een gemeentelid en de kerkenraad. Bijvoorbeeld over een besluit inzake verbouwing van de kerk. Het zou immers kunnen dat een gemeentelid het met een zodanig besluit absoluut niet eens is. En dat hij zijn bezwaren, die de kerkenraad niet overneemt, van

zoveel gewicht acht dat hij deze aan de classis voor wil leggen. Hoe moet de kerkenraad handelen bij het afwijzen van de bezwaren van deze broeder? Het kan zo lopen dat het nodig is dat er desgevraagd en na meerdere besprekingen op een gegeven moment een schriftelijke afwijzing van het bezwaar komt waarin de afwijzing ook beargumenteerd wordt. Wat moet de roepende kerk van de classis doen als dit appel binnenkomt? Hoe moet de classis ermee omgaan? Zulke en andere vragen dienen zich ook aan als bij een censuurkwestie de persoon die met de censuur te maken krijgt bezwaar wenst aan te tekenen bij de classis. Natuurlijk moet een broeder die appel aantekent wel goed weten wat hij doet. De kerkenraad is van 's Heeren wege met het opzicht belast en heeft dus toezicht op leer en leven. Wanneer de kerkenraad vermaant en desnoods met een censuurmaatregel moet komen, is dit een ernstige zaak. Dit doet een kerkenraad niet lichtvaardig. Er behoort bij betrokkene sprake te zijn van onderwerping en inkeer. Evenwel kan er een situatie ontstaan waarbij een gecensureerde in appel wil gaan. Hoe moet dan gehandeld worden door de kerkelijke vergaderingen?

Wanneer de kerkenraad vermaant en desnoods met een censuurmaatregel moet komen, is dit een ernstige zaak. Dit doet een kerkenraad niet lichtvaardig.

Over vragen en aandachtspunten die daarmee samenhangen is in deze publicatie te lezen. De Generale Synode heeft op voorstel van het deputaatschap Kerkrecht onder andere voor dit soort zaken regels vastgesteld. *In goede orde* geeft deze weer. Ook worden deze regels toegelicht. Op de linkerbladzijde staat de handleiding die richtinggevend is. Op de rechterbladzijde staat eventueel een toelichting ter verduidelijking en nadere aanwijzing.

Algemeen gedeelte en tekst DKO

Voordat de regels staan afgedrukt, zijn er eerst drie hoofdstukken opgenomen waarin op algemene kerkrechtelijke zaken wordt ingegaan. In het eerste hoofdstuk gaat het over Kerk, ambt en gemeentelid. De kerk is immers niet een vereniging, maar uit-

drukking van het Lichaam van Christus. Dat betekent dat we in de kerk naar de lijnen van Gods Woord met elkaar omgaan. Daarbij nemen de ambten een eigen, van Christus gegeven plaats en taak in. In het tweede hoofdstuk wordt over aard en de toepassing van het kerkrecht geschreven. In het kerkrecht baseren we ons op Gods Woord en de gereformeerde belijdenis. Verder leren we veel van de kerk uit vroeger jaren. In het derde hoofdstuk wordt ingegaan op kerkelijk recht en wereldlijk recht. Er is een eigen plaats voor het kerkelijk recht. Ook in onze moderne, gesecculariseerde samenleving. Dat moeten we op grond van Gods Woord voorstaan en uitleven. Niet het juridische, maar het broederlijke en ambtelijke is richtinggevend.

Tenslotte is achterin de tekst van de DKO afgedrukt. Daarin zijn tevens opgenomen enkele als zodanig nadrukkelijk door onze Generale Synoden aangenomen aantekeningen. Zo is bijvoorbeeld bij artikel 70 opgenomen dat overeenkomstig Gods Woord een huwelijk door de kerk wordt beschouwd als een voor de burgerlijke overheid op Bijbelse gronden gesloten huwelijk tussen een man en een vrouw, in de zin van de instelling voor het leven aangegaan. Door onze Generale Synode zijn er nog enkele aantekeningen geplaatst die ook behoren tot het statuut van onze gemeenten. Ze hebben dus rechtsgeldigheid, ook naar de overheid toe. Bij artikel 29 is bijvoorbeeld aangetekend dat een kerkenraad rechtens vertegenwoordigd wordt door preses en scriba. Een situatie dat bij het (ver)kopen van een pastorie alle kerkenraadleden persoonlijk hun handtekening ten overstaan van de notaris moeten plaatsen, hoeft dus niet meer voor te komen.

Dit artikel geeft slechts een korte impressie van *In goede orde*. Op de genoemde ambtsdragerbijeenkomsten is breedvoeriger op de inhoud ingegaan. Ambtsdragers konden via de kerkenraad reeds een exemplaar bestellen. Ook voor andere (doop)leden is het boekje te bestellen bij het Kerkelijke Bureau. Het telt 144 bladzijden en kost (exclusief verzendkosten) slechts € 5,00. Het boekje geeft op een bepaald deelgebied veel informatie over de gang van zaken in ons kerkelijk leven vanuit kerkordelijk oogpunt. Als zodanig is het zeker voor ambtsdragers een onmisbare uitgave.

Krimpen aan den IJssel, ds. P. Mulder

Een zomerconferentie onder de rook van New York

New York is een stad die doorgaans in nevelen gehuld ligt. In een tweetal artikelen hebben we gelet op de aanlagen van 11 september 2001 en op de "fall out" van die ingrijpende gebeurtenissen. We stonden stil bij luchtvervuiling in de letterlijke zin van het woord en bij milieuverontreiniging in geestelijk opzicht. Kortom, we zagen heel wat zwarte rook.

De vraag kan echter gesteld worden: is dat nu alles wat er van New York te zeggen valt? Het antwoord is "nee". Achter het rookgordijn van het voormalige Nieuw Amsterdam hebben ook goede dingen plaats. Daarvan zijn verschillende voorbeelden te geven. Hetzelfde geldt van het gebied rondom deze grote stad. Onder de rook van New York zijn gelukkig nog lichtpuntjes op te merken. Een van die lichtpuntjes was de zomerconferentie voor leerkrachten die in de afgelopen maanden werd gehouden in de plaats Pompton Plains. De school die zich daar bevindt, uitgaande van de gemeenten in Clifton en Franklin Lakes, had haar deuren wijd opengezet voor de vele conferentiegangers uit Amerika, Canada, Nieuw Zeeland en Nederland.

NRC scholen in Noord Amerika

De scholen in Noord Amerika hebben een wat andere opzet dan wij in Nederland gewend zijn. In de eerste plaats zit alles onder één dak: van kindergarten tot grade 12. Anders gezegd: van de kleuterschool tot de hoogste klas van het middelbaar onderwijs. In de tweede plaats is er minder differentiatie in het onderwijs zelf. Scholieren die goed zijn met hun handen en tintelen van verlangen om aan het werk te gaan in de maatschappij zitten dertien jaar lang in één klas met studieboeken die zich voorbereiden op de universiteit. In de derde plaats wordt er ook op een andere manier les gegeven dan op de Hollandse scholen. Het zou echter te ver voeren daarop in te gaan in deze artikelen.

Noord Amerika telt zo'n twaalf scholen die in het leven geroepen zijn door de Netherlands Reformed Congregations. Deze scholen liggen ver uiteen qua afstand en verschillen aanzienlijk qua omvang. De school in het Canadese Monarch, bij voorbeeld, heeft meer dan 800 leerlingen, terwijl de school in het Amerikaanse Sunnyside door nog geen twintig kinderen en jongeren wordt bezocht.

Oorspronkelijk behoorden alle twaalf scholen tot de Gereformeerde Gemeenten in Noord Amerika. Door de droevige scheuring van 1993 is de school van St. Catharines echter in handen gekomen van de Heritage Reformed Congregation. Op de meeste andere plaatsen is de school eigendom van de NRC gebleven, maar de scholen in het bekende Grand Rapids staan weer onder een gedeeld leiderschap. Het laat zich wel raden hoe moeizaam de samenwerking soms verloopt en hoe verwarrend dit alles is voor onze jonge mensen die deze scholen bezoeken.

Deputaatschap voor onderwijs

De synode van onze Amerikaanse zustergemeenten houdt zich intensief bezig met de zaken van onderwijs en vorming van de jeugd. Er is zelfs een apart deputaatschap voor onderwijs, de zogenoemde Synodical Education Committee. Dat is opmerkelijk te noemen. Onze gemeenten in Nederland kennen wel een Deputaatschap voor Studerenden, een Jeugdbond, een Cursus Godsdiens Onderwijs en sinds een aantal jaren ook een synodale onderwijscommissie, maar geen apart deputaatschap voor schoolonderwijs. Het is duidelijk dat de scholen een grote plaats innemen in het leven van de Noord-Amerikaanse gemeenten.

Genoemde scholen zijn aangesloten bij de scholenbond van de NRC (Netherlands Reformed Congregations Educational Association). Het bestuur van deze bond wordt gevormd door de directeuren van de verschillende scholen, aangevuld met

de leden van de Synodical Education Committee. Dit comité, dat toezicht houdt op de identiteit van de scholen en het onderwijs, brengt elke twee jaar rapport uit aan de synode. Tot aan zijn vertrek naar Nederland was ds. C. Vogelaar voorzitter van dit deputaatschap en gaf hij zich met liefde voor dit werk. Ook in dat opzicht laat hij een grote lege plaats achter aan deze zijde van de oceaan. Op maandag 28 juli, twee dagen voor de aanvang van de conferentie, vergaderde de Synodical Education Committee. Gesproken werd onder meer over de invulling van het blad *Learning and Living*, een tweemaandelijks publicatie die zich richt op onderwijsgeevenden, ouders en scholieren. De noodzaak werd gevoeld van meer apologetische vorming voor de leraren zelf en van een betere begeleiding van de oudere studenten die op het punt staan de overstap te maken naar het voortgezet onderwijs of naar de maatschappij. Ook had een ontmoeting plaats met enkele Nederlandse docenten die namens de Van Lodenstein Scholengemeenschap en het Hoornbeek College in Amersfoort contacten wilden leggen met de Noord-Amerikaanse scholen ten behoeve van hun studenten. Daarbij gaat het vooral om meer vaardigheid in de Engelse taal en om stageplaatsen voor het beroepsopleiding.

Directeuren-overleg

De volgende dag had de jaarlijkse vergadering van de NRCEA-Board plaats. Het bestuur van deze "GG-scholenbond" werd ditmaal voorgezeten door John Heikoop, directeur van de school in Norwich. Na een indringende en bewogen meditatie werd de agenda aan de orde gesteld. Op bekwame wijze leidde de voorzitter de vergadering, waarbij hij tal van onderwerpen kort en zakelijk inleidde en daarna ruimte gaf aan zijn collega's voor hun inbreng. Twee dagen later werd nog een "breakfast meeting" gehouden waarin het accent lag op de vraag hoe de scholen onderling van elkaar kunnen leren en gegevens uitwisselen. Besloten werd middels een maandelijks contactblad elkaar vast te houden en onderwerpen van gemeenschappelijk belang bij de kop te nemen. Inmiddels is dit initiatief inderdaad van de grond gekomen. Heel plezierig was de aanwezigheid van ds. H.A. van Zetten, een van de leidinggeevenden aan de Fruytier Scholengemeenschap. Reeds eerder had hij advies gegeven inzake strate-

gische planning in het onderwijsveld. Ditmaal vertelde hij iets over tweetalig onderwijs zoals dat aan de school in Apeldoorn gegeven wordt en over de Engelse vertaling van de methode kerkgeschiedenis die onlangs tot stand is gekomen. Dhr. van Zetten sprak zijn steun uit voor de ontwikkeling van een soortgelijke methode op de scholen in Noord Amerika. Ook stelde hij de opbrengst van een collecte, door leerlingen in Nederland voor dit doel gehouden, in het vooruitzicht. Ten slotte vroeg hij om hulp bij het reviseren van de genoemde Engelse vertaling. Het is een voorrecht dat de reformatorische scholen in Nederland en Noord Amerika op deze wijze elkaar tot een hand en voet kunnen zijn.

Ontmoetingen van leerkrachten

Inmiddels waren de deelnemers aan de lerarenconferentie ook gearriveerd. Heeft het overleg van de directeuren elk jaar plaats, de zomerconferentie voor de stafleden van de NRC-scholen is een tweejaarlijkse gebeurtenis. Deze bijeenkomsten worden bij toerbeurt georganiseerd door de bij de NRCEA aangesloten scholen. Ditmaal was de beurt dus aan de school van Pompton Plains. Niet alleen het personeel van deze school had geweldig z'n best gedaan, ook de leden van de plaatselijke vrouwenverenigingen waren ingeschakeld bij het bereiden en serveren van de maaltijden.

De conferentiegangers waren geko-

men van het hele continent: van Washington tot New Jersey, en van Britis Columbia tot Ontario. Kortom, van zee tot zee. Behalve een Nederlandse PABO-student in opleiding was er zelfs een tweetal docenten uit Nieuw Zeeland. Wie bedenkt dat laatstgenoemden de tegenvoeters van de Nederlanders vormen kan zich indenken dat kosten noch moeite waren gespaard om deze conferentie bij te wonen. Het was een bijzondere ervaring te zien hoe blij men was elkaar te ontmoeten. Uiteraard heeft dit ook te maken met het feit dat men door de grote afstanden elkaar weinig ziet. Een zomerconferentie is daarom ook een tijd voor onderlinge ontmoeting en bemoediging. Onze leerkrachten in Noord Amerika en Nieuw Zeeland staan er vaak alleen voor. Christelijke scholen vallen in de categorie privé-scholen en hebben dikwijls te kampen met onbegrip en tegenwerking. Terwijl publieke scholen ruimschoots worden gefinancierd, moeten de ouders van onze schoolgaande jeugd in de meeste gevallen zelf alle kosten opbrengen. Beseffen we in Nederland wel hoe bevoorrecht we (nog) zijn? Laten we dat waarderen en werken zolang het dag is. Laten we pal staan voor het onderwijs aan onze scholen, en niet vergeten de besturen en leerkrachten op te dragen in het gebed.

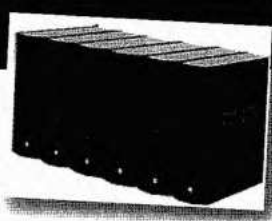
(wordt vervolgd)

Lethbridge, Canada, ds. C. Sonneveld

tergronden en nadere verklaringen van een tekst zullen veel informatie vinden in deze nieuwe uitgave.

Aan goede verklaringen is behoefte. Het is in onze oppervlakkige tijd zo noodzakelijk om het Woord grondig te bestuderen. Nemen wij daar nog de tijd voor? Maar al te veel wordt het Woord 'terloops' gelezen. Anderen vinden dat je de toepassing zelf makkelijk kan maken. 'Je moet niet al te moeilijk doen' wordt dan gezegd. Er wordt echter vlug vergeten dat wij met ons verduisterde verstand de Schrift zo makkelijk verklaren zoals wij het graag willen. De inwoners van Berea waren beter af. Van hen staat geschreven: 'Als die het Woord Gods ontvingen met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzo waren' (Hand. 17:11). Wij mogen wel opmerken dat we in een land leven waar de hulpmiddelen om de Schrift te bestuderen voorhanden zijn. Dat is niet vanzelfsprekend. De nieuwe uitgave van Patrick, Polus en Wels is een bijzonder voorbeeld van de hulpmiddelen ter bestudering van de Schrift. Deze verklaring is genoemd naar *Simon Patrick* (1626-1707), een anglicaanse bisschop. Hij heeft een uitleg gegeven op de Bijbelboeken Genesis tot en met Hooglied. In de achttiende eeuw hebben Nederlandse samenstellers deze verklaring van Patrick aangevuld met commentaren van *Matthew Poole* (Polus). Allerlei geografische gegevens zijn ontleend aan werken van de cartograaf *Edward Wells*. Zo ontstond een verklaring die de namen droeg van genoemde schrijvers. Voor de verklaring van het Nieuwe Testament is ook gebruik gemaakt van de werken van andere schrijvers. Daar komen wij de namen tegen van bijvoorbeeld Whitby, Gill en Doddridge. Als we de zes delen van het nu uitgegeven Nieuwe Testament doorbladeren, blijkt het dat John Gill het grootste deel van de commentaren heeft geschreven. Deze Gill wordt wel de voorloper van Joseph Charles Philpot genoemd. Gill was een nauwkeurige verklaarder. Hij was een vurig verdediger van het calvinisme en een groot kenner van de grondtalen van de Schrift. Een uitvoerige voorrede van hem is opgenomen in het eerste deel. Hij geeft rekenschap van zijn werkwijze. Daarbij valt op dat hij veel gebruik heeft gemaakt van Joodse bronnen. Hij geeft daarvoor drie redenen. Ten eerste is de Heere Jezus Zelf een Jood geweest, geboren uit een Joodse moeder, in het land van Judea en onderwezen in de Joodse godsdienst. Ten tweede waren bijna alle schrijvers van het Nieuwe Testament Joden. We vinden dan ook in het Nieuwe Testament

BOEKENNIEUWS

Patrick, Polus & Wels, Verklaring van het Nieuwe Testament, De Groot Goudriaan, Kampen, 6 delen, ong. 5000 blz., € 350,-

Bij uitgeverij De Groot Goudriaan is een unieke uitgave verschenen. Na ruim 250 jaar is de verklaring van Patrick, Polus en Wels opnieuw uitgegeven. Lange tijd was deze Bijbelverklaring alleen nog antiquarisch te verkrijgen. Daar is nu verandering in gekomen. Zes lijvige delen met in totaal 5000 bladzijden geven een verklaring van het Nieuwe Testament. Het is niet het eerste Bijbelcommentaar

dat bij De Groot Goudriaan verschijnt. De veelgebruikte uitgave van de verklaring van Matthew Henry komt al jaren bij deze uitgever vandaan. Je kunt je afvragen of de uitgave van een ander commentaar dan nog wel zin heeft. Matthew Henry wordt toch met veel waardering gebruikt? Dat is zeker waar, maar toch is het waardevol dat De Groot Goudriaan Patrick, Polus en Wels opnieuw onder de aandacht brengt. Dit commentaar is uitvoeriger dan Henry. Is de laatstgenoemde meer stichtelijk, de nieuwe uitgave is meer exegetisch van karakter. Mensen die wat meer willen weten over de ach-

veel uitdrukkingen die uit het Hebreeuws afkomstig zijn. Als derde reden voor het gebruik van Joodse bronnen noemt Gill de prominente aanwezigheid van het Jodendom aan het begin van het ontstaan van de Christelijke kerk. Ook door dit veelvuldig gebruik van Joodse bronnen hebben we te maken met een uniek commentaar. De bestudering meer dan waard!

Het is een fotografische herdruk van de uitgave uit de 18e eeuw. Echter geen 'oude druk'. Het zijn Latijnse (gewone) letters die goed leesbaar zijn. De oude spelling is ook geen bezwaar. Wie de tijd en de rust neemt om dit commentaar te bestuderen, zal er veel waardevolle informatie in vinden. We wensen deze uitgave in vele handen. De uitgever heeft aangegeven dat DV najaar 2009 van Patrick, Polus en Wels ook het Oude Testament zal verschijnen.

Lisse,

ds. C. Neele

Ds. G. Schortinghuis, "Elisa's rouwbedrijf": Uitg. Pro Lectori – Marum, ISBN 978-90-79842-01-8 p.b. 72 blz., € 5,90.

Het is treffend hoeveel godzalige predikanten Friesland heeft voortgebracht. Namen als Bogerman en vader en zoon à Brakel zijn bij een ieder van ons wel bekend.

Maar wist u bijvoorbeeld ook dat Frederik van Houten zijn herdersstaf opnam in Oudega, gelegen dichtbij Drachten? Heeft u wel eens gehoord van het dorpje Rottevalle, eveneens vlakbij Drachten? Hier stond Gerhardus Schortinghuis (1724-1767), oudste zoon van de zo bekend geworden Wilhelmus Schortinghuis.

Van hem ligt een preek voor mij die hij hield op 12 augustus 1759 ter nagedachtenis aan ds. Jesaias Hillenius. De preek gaat over 2 Koningen 2 vers 12: het heengaan van Elia en het zien hiervan door Elisa. Na een gedegen Schriftuurlijke uitleg van de tekst, volgt een uitgebreide krachtige toepassing. Deze preekmethode werd door onze Nederlandse vaders veelvuldig toegepast. Onbekeerden in hun verschillende toestanden, bekommerden, bestredenen en meer bevestigden, voor allen heeft hij een woord van vermaning, onderwijzing of vertroosting. Om een voorbeeld te nemen: *Maakt ondertussen veel gebruik van de verordende genademiddelen, als het lezen, horen en overdenken van Gods Woord,*

gepaard met smekingen om ontdekkend licht en hartveranderende genade. Doch gij moet nooit in die middelen en plichtsbetrachtingen berusten, noch daar uw grond van maken, maar door dezelve zoeken tot de Middelaar te komen, eerder zijt gij toch niet veilig. O! Zoekt hem dan zo aanhoudend en ernstig. Geef uw zielen eerder geen rust voordat gij Hem gevonden hebt en voordat Hij tot u van vrede spreekt.

Jesaias Hillenius was predikant te Drachten van 1742 tot zijn overlijden in 1759. Hij stamt van zijn moeders kant uit een bekend predikantengeslacht. Een van zijn voorvaders was Cornelis van Hille van wie wij de Ziekentroost nog vinden achterin onze Bijbel. Zijn overgrootvader Cornelius Hillenius werd door de Remonstranten smadelijk verjaagd uit Alkmaar

en werd hierna predikant te Groningen, van waaruit hij afgevaardigde was naar de Nationale Synode van Dordrecht. Jesaias heeft zijn leven verteerd in dienst van zijn Zender. Zijn prediking maakte grote indruk en droeg ook rijke vrucht. Hiervan kunt u opmerkelijke dingen lezen in dit eenvoudig uitgegeven boekje. U kunt lezen van zijn afkomst, bekering, leven en werk. Hillenius had de gave om eenvoudig voor gemeenteleden te schrijven. Dit blijkt ook wel uit het feit dat zijn werken tot op de dag van vandaag worden uitgegeven en gelezen. We kunnen u deze preek, die is overgezet uit de oude druk, van harte aanbevelen. Voor de prijs hoeft u het in ieder geval niet te laten.

Klaaswaal,

ds. G. J. van Aalst

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Katwijk aan Zee,
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;
Te Oud-Beijerland,
ds. G. Pater te Opheusden.

BEDANKT

Voor Aalburg,
ds. D. de Wit te Rijssen-West;
Voor Apeldoorn en voor Emmeloord,
ds. P. van Ruitenburg te Chilliwack (Can.);
Voor Borssele,
ds. C. Hogchem te Barneveld;
Voor Boskoop,
ds. G.J. van Aalst te Klaaswaal;
Voor Genemuiden,
ds. C. Hogchem te Barneveld;
Voor 's-Gravenzande, ds. C. Neele te Lisse;
Voor Leerdam, ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
Voor Moerkapelle,
ds. C.G. Vreugdenhil te Vlissingen;
Voor Nijkerk, ds. A. Schot te Nunspeet;
Voor Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. W. Visscher te Amersfoort;
Voor Scheveningen,
ds. G.J. van Aalst te Klaaswaal;
Voor Utrecht,
ds. A.B. van der Heiden te Benthuizen.

■ INGEBRUIKNAME VERGROTE KERK TE MELISKERKE

Op woensdag 29 oktober zal onze uitgebreide kerk officieel in gebruik geno-

men worden in een kerkdienst waarin ds. G.J.N. Moens hoopt voor te gaan. Aanvang: 19.30 uur.

Kerkenraad Geref. Gemeente Meliskerke

■ MEDEDELING DEPUTAATSCHAP BUITENLANDSE KERKEN

Ds. C. Sonneveld, predikant in onze zustergemeente te Lethbridge, Canada, heeft het voornemen om van 14 t/m 27 november in Nederland te zijn. Zoals reeds met de betreffende gemeenten is afgesproken hoopt hij het Woord des Heeren onder ons te bedienen. Wij wensen onze broeder en zijn vrouw een behouden reis en een goede en gezegende tijd in het midden van de familie en de gemeenten.

ds. W. Harinck, secretaris

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2008

Pag. 222, gemeente KRABBENDIJK
Scriba van de diaconie is nu:
P.J. de Hamer, Oostweg 79, 4413 BS Krabbendijke, tel. 0113-502009.

■ PASTORIEVREUGDE

Geboorte Adriaan Verschuure

Uit de pastorie van Scherpenzeel vernemen we, dat 'door 's Heeren goedheid na enige dagen van zorg leven gespaard werd en verwacht leven mocht worden

voortgebracht. Op Gods tijd werden wij zeer verblijd met de voorspoedige geboorte van een zoon en broertje Adriaan. Zo staat het op het geboortekaartje dat we ontvingen van onze geliefde broeder ds. A. Verschuure en zijn vrouw mevrouw E. D. Verschuure – Lock samen met hun drie dochters Cobi, Lize en Marianne. Adriaan, die na 32 weken zwangerschap geboren mocht worden, verblijft voorlopig nog in het Wilhelminakinderziekenhuis in Utrecht. Zelfs bleek het in de afgelopen week nodig hem na een hersenvliesontsteking opnieuw op de i.c.-afdeling te verplegen. Zijn gezondheid mag zich door Gods zorg gelukkig in gunstige zin ontwikkelen, zodat hij inmiddels overgebracht is naar de m.c.-afdeling. Zoals het er nu uitziet zal hij – gezien zijn 'leeftijd' – nog een aantal weken in Utrecht of in Ede in het ziekenhuis moeten blijven. De hemelse Geneesmeester ontferme Zich over hem.

In de gepaste blijdschap en begrijpelijke zorg willen we graag meeleven via De Saambinder. Onze hartelijke felicitatie ter gelegenheid van de geboorte van deze vierde Adriaan, in de achtereenvolgende lijn van de geslachten. Er staat in het slot van het tweede gebod, dat Gods rechtvaardige wraak tot in het derde en vierde geslacht doorwerkt, maar dat Zijn genade zo rijk is, dat Hij Zijn barmhartigheid wil tonen 'aan duizenden dergenen die Mij liefhebben en Mijn geboden onderhouden'. Daarom is onze hartelijke wens en bede dat de God der geslachten in het leven van deze Adriaan Verschuure en van zijn zusjes zal tonen: 'Hij gedenkt aan Zijn verbond tot in der eeuwigheid; het woord dat Hij ingesteld heeft tot in duizend geslachten (Psalm 105:8). Hij zorge in de toekomst voor de zes pastoriebewoners in Scherpenzeel in alle opzichten.

ds. G. J. van Aalst

bers, orgel. Appelwoord: student G.W.S. Mulder.

Algehele leiding: M.W. van Winkelen.

Rotterdam

Zaterdag 1 november in de Laurenskerk, m.m.v. groot samengesteld mannenkoor (300 zangers) o.l.v. Frans Cornet en Jan van Zweden. Pieter Heykoop, orgel. Het programma vermeldt koor- en samenzang en orgel improvisatie, met als thema: "geliefde psalmen." Appelwoord: ds. G.J. van Aalst. Algehele leiding: L.A. Kroon. Toegangsprijs: € 2,50 p.p. Collecte t.b.v. de JBGG.

■ JUBILEUM EBEN-HAËZERKOOR TE SCHEVENINGEN

T.g.v. zijn 50-jarig bestaan organiseert het gemengd koor 'Eben-Haëzer', uitgaande van de Geref. Gemeente te Scheveningen, op **1 november** een reünie en een jubileumzangavond. Alle oud-leden worden nadrukkelijk uitgenodigd om hierbij aanwezig te zijn. De **reünie**, die om 10.00 uur begint, wordt gehouden in **verenigingsgebouw 'Rehoboth'**, Nieuwe Laantjes te Scheveningen. De leden en oud-leden zingen samen een aantal liederen tijdens de **jubileumzangavond** in de **Oude Kerk** te Scheveningen. Aanvang: 19.30 uur. Hieraan wordt ook medewerking verleend door dirigent Rien van der Werff, organist Zier Verheij, Paulien van der Werff (sopraan) en strijkenensemble Coll'arco. Voor opgave voor de reünie en meer informatie: www.eben-haezer.net.

■ JUBILEUMZANGAVOND IN SLIKKERVEER

T.g.v. het 40-jarig bestaan van de zangvereniging "Met hart en stem" te Slikkerveer op 10 oktober jl., zal er op **zaterdag 1 november** een zangavond worden gehouden in de Eben-Haëzerkerk, Oranjestraat 108 te Ridderkerk-Slikkerveer. Het koor zal met een vijftigtal oud-leden ook enkele Psalmen zingen. Aanvang 19.30 uur. Opening door: ouderling M. van Bochove; dhr. K. Bel zal namens de evangelisatiepost "In de Gouwstraat" een appelwoord spreken. De collecte komt geheel ten goede aan dit doel.

■ OPROEP

Het gemengd koor "Sursum Corda" te Zeist, uitgaande van de plaatselijke Geref. Gemeente, hoopt aan het eind van dit jaar 50 jaar te bestaan. N.a.v. dit jubileum zal er op **zaterdag 14 maart 2009** een jubileumzangavond gehouden worden. Voor deelname aan deze zangavond zijn wij op zoek naar **oud-leden** van het koor. Mocht u in het verleden lid daarvan zijn geweest en graag uw medewerking wil-

BERICHTEN

■ ZENDINGSMIDDAG IN RIJSSEN

Op **zaterdag 22 november** wordt de jaarlijkse zendingmiddag gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente Rijssen-West, Veeneslagen 107. Aanvang 14.30 uur.

Leiding: Ds. A. Schreuder. Er zal één collecte worden gehouden t.b.v. het algehele zendingswerk, waaronder evangelisatie en de evangelieverkondiging in Israël. Mevr. Fahner (voormalig zendingswerker) zal een zendingsverhaal vertellen en het jeugdkoor "Jubilate" zal enkele liederen zingen o.l.v. dirigent O. Zwolsman.

Basisschoolleerlingen zullen de in 2008 ingezamelde gelden overdragen aan afgevaardigden van de betreffende deputaatschappen.

De zendingscommissie.

■ HERVORMINGS- EN ZENDINGSAVOND IN HARDINXVELD-GIESSENDAM

De zendingscommissie van de Geref. Gemeente van Hardinxveld-Giessendam hoopt, namens het rayon Dordrecht, op **zaterdag 1 november** een hervormings- en zendingsavond te houden in het kerkgebouw, Buitendams 118. Aanvang: 19.30 uur.

Ds. W.J. Karels zal in het openingswoord stilstaan bij: "Gods Woord ontvangen". Ds. A.A. Brugge zal spreken over: "Gods

Woord doorgegeven".

Student R.A.M. Visser zal in de sluiting stilstaan bij: "Gods Woord zal niet ledig wederkeren".

Tussen het gesproken woord zingen we enkele psalmen, sommige met bovenstem.

■ HERVORMINGSAVOND IN ZOETERMEER

Op **zaterdag 1 november** zal in de Vredkerk te Zoetermeer, Zwaardslootseweg 44 (hoek Europaweg), een hervormingsavond worden gehouden. Medewerking wordt verleend door het gemengd koor "Deo Favente" o.l.v. Henk Schelling en het jeugdkoor "Looft den Heere" o.l.v. Marielle Heidekamp, organist Hans Pors en pianist Reinalt Polinder. Ook zullen veel psalmen worden gezongen. Algehele leiding: ouderling J.C. Heijboer. Aanvang: 19.30 uur.

■ JONGERENHERVORMINGSAVONDEN

De JBGG organiseert een jongerenhervormingsavond met als thema "Gods dynamiet", aanvang: 19.30 uur in:

Rijssen

Vrijdag 31 oktober in het kerkgebouw "De Tabernakel" (Rijssen-West), m.m.v. het jongerenkoor "Sjaloom" uit Rijssen o.l.v. Arie Loonstra en het gemengd koor "Jubilate Deo" uit Nunspeet. Gerard Har-

len verlenen aan deze jubileumzang-avond, neemt u dan contact op met Cisca Pluim (tel. 030-6954940) of met Frederike de With (0343-533939). T.z.t. volgt nader bericht over deze zang-avond.

■ HERDENKING 400 JAAR NADERE REFORMATIE

Op **dinsdag 11 november** zal in de Grote Kerk te Goes een afsluitende avond over "de toekomstverwachting van de Nadere Reformatie" worden gehouden.

Burgemeester drs D.J. van der Zaag en ds. C.J. Meeuse zullen een lezing verzorgen. De muzikale invulling wordt verzorgd door een samengesteld oratoriumkoor o.l.v. Paul Heijboer. De toegang is vrij.

■ WINTERMARKT "DE LINGE-OEVER"

In afwijking van hetgeen vermeld is in een aantal kerkbodes wordt de wintermarkt van het dagactiviteitencentrum "De Linge-Oever", Gerdina's Hof 17 te Geldermalsen, gehouden op **woensdag 29 oktober**, van 15.00-21.00 uur. Op deze wintermarkt is van alles te koop en te doen. Daarnaast is het een mooie gelegenheid om met het dagactiviteitencentrum kennis te maken.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 26 OKTOBER 2008

Aalburg 15.00 uur ds. W.J. Karels; Aalst 9.00 (H.A.) en 14.30 uur ds. Melis; Alblas-serdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 15.00 uur ds. Tuinier; Alphen a/d Rijn 10.00 en 16.00 uur ds. Clements; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. De Wit; Arnhem 15.00 uur ds. De Wit; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Mondria; Benthuizen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Bodegraven 18.45 uur ds. Kattenberg; Borssele 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Boskoop 9.30 en 16.00 uur stud. G.W.S. Mulder; Breda 18.00 uur ds. Melis; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken en 14.30 uur ds. Brugge; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Deventer 15.00 uur ds. Mondria; Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Brugge; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 12.15 (H.A.) en 19.00 uur ds. F. Mulder; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Boven; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. Tuinier; Ermelo 9.30 en 19.00 uur ds. Van Belzen; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Mouw; Goes 9.30 en

18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Goudswaard 10.00 en 15.00 uur stud. Maljaars; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenpolder 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 18.30 uur ds. De Waard; Groningen 16.00 uur stud. Van Rijswijk; Haamstede 15.00 uur stud. Bredeweg; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Hoofddorp 15.00 uur ds. W. Harinck; Hoogeveen 9.30 en 19.00 uur stud. Van Rijswijk; Houten 11.00 (doventolk) en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kamperland 14.00 uur ds. De Heer; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee 10.00 en 17.00 uur ds. Boogaard; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. Hakvoort; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Leerdam 19.00 uur ds. Visscher; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Meeuwen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 10.00 en 18.00

uur ds. P. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Mijdrecht 15.30 uur ds. Van Manen; Moerkapelle 9.30 uur ds. Paul (doventolk); Naaldwijk 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. De Waard; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. Veenendaal en 14.00 uur ds. Hakvoort; Nieuwerter Aa 10.00 en 19.00 uur ds. Van Manen; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk (Adres: Melkrijder 15) 9.30 en 18.30 uur ds. Verweij; Nisse 14.30 uur ds. Baan; Nunspeet 9.30 uur ds. Schot en 15.00 uur leesdienst; Ooltgensplaat 18.00 uur stud. Maljaars; Oostburg 15.00 uur ds. Van Gelder; Oosterend-Textel 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. Bredeweg; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. Van Aalst; Oostvoorne 19.00 uur ds. P. Mulder; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Poortugaal 18.00 uur stud. Boeder; Puttershoek 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Rheden 10.00 uur ds. F. Mulder en 15.30 uur ds. Pater; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. De Leeuw; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 9.30 en 14.00 uur stud. IJsselstein; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. Joosse; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. Terlouw; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. Silfhout; Scherpenisse 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Schipper; Scherpenzeel 10.00 (H.A.) en 18.30 ds. Verschuure; Scheveningen 17.00 uur ds. Driessen; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 19.00 uur ds. Brugge; Soest 19.15 uur ds. Van der Net; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Terneuzen 10.00 en 18.00 uur ds. Van Gelder; Terwolde-De Vecht 19.00 uur ds. Schot; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Veen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Veenendaal 9.30 uur leesdienst en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaarding 16.30 uur ds. Paul; Vlis-singen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Golverdingen en 14.00 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 18.30 uur ds. Moens; Wierden 15.00 uur ds. Schreuder; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Meeuse; Yerseke 9.30 en 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur ds. Van der Poel; Zeist 10.00 (H.D.) en

18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer
10.00 uur ds. Driessen en 18.30 uur stud.
G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30
uur leesdienst; Zwolle 9.30 en 19.00 uur
ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 28 OKTOBER 2008

Borssele 19.30 uur ds. De Heer; Moerkapelle 19.30 uur ds. Meeuse; Naaldwijk 19.45 uur ds. Van Krimpen; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. F. Mulder.

■ WOENSDAG 29 OKTOBER 2008

Aalburg 19.30 uur ds. Verweij; Delft 19.30 uur ds. Silfhout; Eindhoven 15.00 en 19.30 uur ds. Brugge; Enschede 15.00 en 19.30 uur ds. Schreuder; Ermelo 14.30 en 19.30 uur ds. Bakker; Hardinxveld-Giesendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.45 uur ds. Schipper; Kamperland 19.30 uur ds. Hakvoort; Katwijk aan Zee 15.00 en 19.30 uur ds. Mondria; Meliskerke 19.30 uur ds. Moens (ingebruiksnaam kerk); Nieuw Beijerland 19.30 uur ds. Vermeij; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Van Manen; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Veenendaal; Oosterend-Texel 15.00 en 19.00 uur ds. Heijkamp; Opperdoes 15.00 en 19.30 uur ds. Tuinier; Poortugaal 19.30 uur ds. De Wit; Rhenen 19.30 uur ds. Van Dieren; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 en 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Soest 15.00 en 19.30 uur ds. Visscher; Sprang-Capelle 15.00 en 19.30 uur ds. M. Karens; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. De Leeuw; Veenendaal 19.30 uur ds. Van Belzen; Zaandam 19.30 uur ds. Van der Net.

■ DONDERDAG 30 OKTOBER 2008

Bodegraven 18.30 uur ds. Beens; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. Van Belzen; Groningen 20.00 uur ds. Vogelaar (hervormingsdienst); Hardinxveld-Giesendam 14.30 uur ds. W.J. Karels (huw.bev.); Leerdam 19.30 uur ds. Van Gelder; Meeuwen 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Nijkerk (Adres: Melkrijder 15) 19.30 uur ds. Mondria; Puttershoek 19.30 uur ds. Schot.

■ VRIJDAG 31 OKTOBER 2008

Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. Tuinier (hervormingsavond); Poederoyen 19.30 uur ds. L. Blok; Ridderkerk 19.30 uur ds. De Leeuw (hervormingsdienst).

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-I) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

Het Curatorium, de docenten en de studenten van de Theologische School van de Gereformeerde Gemeenten te Rotterdam geven met droefheid en leedwezen kennis van het overlijden van de oud-curator

G. van den Hove

Van 1983 tot 1998 was hij lid van het Curatorium van onze school.

Hij mocht ingaan in de vreugde van zijn Heere en ontvangen de rust die overblijft voor het volk van God. De ledige plaats in zijn familie mocht de HEERE met Zichzelf vervullen. De HEERE ondersteunde in het bijzonder mevrouw van den Hove en de kinderen, klein- en achterkleinkinderen die een geliefde man, vader en grootvader moeten missen.

Hij is een Man der weduwen en een Vader der wezen.

Namens het curatorium: Ds. J.J. van Ekeveld, *voorzitter*
Ds. M. Karens, *secretaris*

Namens de docenten: Ds. A. Moerkerken
Ds. L. Blok
Ds. G.J. van Aalst

Werkendam, 15 oktober 2008

Psalm 23:4

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Amersfoort geeft met ontroering kennis dat de Heere tot Zich heeft genomen zijn geliefde oud-ambtsbroeder

G. van den Hove

in de leeftijd van 89 jaar.

Vanaf 1956 tot 2002 mocht hij met de liefde van zijn hart en in getrouwheid de gemeente dienen, eerst negen jaar in het ambt van diaken en daarna in het ambt van ouderling.

De Heere gedenke mevrouw Van den Hove, de kinderen, klein- en achterkleinkinderen en verdere familie en sterke hen in dit grote verlies. Hij heilige deze roepstem in het midden van onze gemeente.

Namens de kerkenraad, Ds. W. Visscher (preses)
J. van der Meer (scriba)

Amersfoort, 15 oktober 2008

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Oude Tonge geeft met droefheid kennis dat na een kortstondige ziekte in de hope des eeuwigen Levens is overleden onze geliefde ambtsbroeder

Cornelis Breeman

in de leeftijd van 70 jaar. Hij mocht gedurende 8 jaar de gemeente dienen in het ambt van ouderling.

De Heere vertrooste en versterkte zijn vrouw en heilige deze ernstige roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, W. van der Sluijs
J. van Wijngaarden

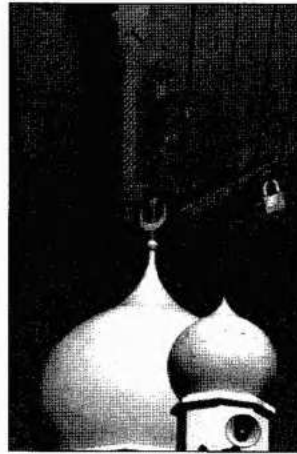
Oude Tonge, 14 oktober 2008

Zorg...
Respect...
Aandacht...
Geen crematies...

Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland

Begravenisverzorging
Poppe

Tel. 0118-616012 of 0113-342304

Ontkerkelijking en islamisering

Telkens als we geconfronteerd worden met de leegloop van kerken en de sloop van soms karakteristieke kerkgebouwen, dan komt de werkelijkheid van kerkverlating en -leegloop hard op ons af. Daarbij genomen de islamisering van Europa en ook Nederland en we zitten midden in de noodzaak van het evangelisatiewerk. Het zijn maar enkele onderwerpen die de revue passeren in onze presentatie. Wat zegt u dit nog?

Bel onze voorlichter dhr. C.W. van Haften voor een presentatie (overdag of 's avonds) over het evangelisatiewerk. Tel. 0341-253588.

VLOERTEGELS

→ 1.200 M² SHOWROOM MET MEER DAN
300 SOORTEN NATUURSTEEN
250 SOORTEN TEGELVLOEREN
NIEUW!! NU OOK SIERBESTRATING
→ MET/ZONDER PLAATSING
→ MET/ZONDER VLOERVERWARMING
→ SPECIALE KORTINGEN VOOR
KERKVLOEREN

Download nu gratis van onze site het boekje 'Vraag & antwoord over (natuur) stenen vloeren'

KROON

WWW.KROONVLOERENINSTEEN.NL

Energieweg 8c, 4231 DJ Meerkerk, tel (0183) 354225
Direct aan de A27 tussen Gorinchem-Utrecht, afdrit 25
Openingstijden: ma-vr 8-17 uur, za 9-16 uur.

**NATUURSTEEN-
EN TEGELVLOEREN**

Te huur ruime **vakantiewoning**.
Dicht bij Norwich,
in Zuid Ontario Canada.
Inlichtingen 001.519.688.0947.
Hollands sprekend.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Geerts
herenkleding

Ambtskleding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.
Trouwkostuums - Jacquets - Pantalons
Streepjacks - Overhemden
Stropdassen - Sokken - Overjassen
Hoeden - Schoenen

Winkel: Dorpsstraat 229, Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 b.g.g. 06-30189592

OPENINGSTIJDEN: MA. GESLOTEN,
DI T/M DO 9-18 UUR,
VR 9-21 UUR EN ZA 9-17 UUR.
OP AFSpraak MOGELIJK

Te koop: kleine eikenhouten
KANSEL voor provisorisch gebruik
en bijbehorend doopvont.
Tel. 0187-485624

Voor een paar dagen of langer
gezelligheid en sfeer, **Pension „De
Peel“**, gelegen in de mooie Betuwe,
waar het gewoon goed is. Familie
Knuivers, Boveneindsestraat 14,
4041 EJ Kesteren. Tel. 0488-481687.
Bgg. 0488-482025.
Internet: www.knuivers.nl

• DIVERSE BLOKFLUITEN
• DWARSFLUITEN
• MUZIEKSTANDAARDS
• ROEMEENSE PANFLUITEN
• VIOLEN

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944

Voor het leveren en leggen van
natuurstenen- en keramische vloeren. Alleen eerste klas kwaliteit en
steeds de **laagste prijs**. Tegelzetters-
bedrijf **J. Slingerland**, 0184-
611917.

NIEUWE UITGAVEN van Gebr. Koster

10.90

ds. C.J. Meeuse

CHRISTUSKENNIS EN DE TOEGANG TOT HET HEILIG AVONDMAAL

Wat is eigenlijk 'kennis van Christus'? Wanneer heeft iemand toegang tot het Heilig Avondmaal? Dit zijn twee zaken die in dit boekje aandacht krijgen.

Ds. Meeuse maakt duidelijk wat verstaan moet worden onder de kennis van Christus. Hij gaat vervolgens na waarom deze kennis nodig is bij de viering van het Heilig Avondmaal. Ook geeft hij aan dat er onderscheid is in de kennis van Christus, want hoewel die onmisbaar is tot zaligheid, is er ook een opwas in en Ieren Gods kinderen niet allemaal evenveel.

Geb. 80 blz.

10.90

Jonathan Edwards

STRIJD DE GOEDE STRIJD

Jonathan Edwards (1703-1758) was een opwekkingsprediker die de gereformeerde theologie bevindelijk wilde uitwerken en verkondigen. Hij benadrukte de soevereiniteit Gods, de totale verdorvenheid van de menselijke natuur, de realiteit van de hel en de absolute noodzaak van wedergeboorte en bekering.

In een drietal preken spoort Edwards aan om een schat te vergaderen in de hemel, want waar onze schat is, daar zal ook ons hart zijn.

Geb. 80 blz.

Uitgeverij Boekhandel verkrijgbaar bij de boekhandel

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. 0342 - 41 69 86

www.gebrkoster.nl

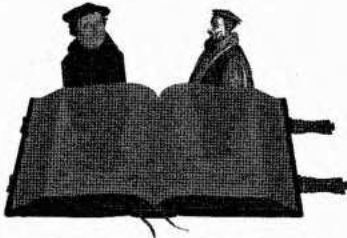
CL ASSISAVONDE

HERVORMINGSVOND

D.V. VRIJDAG 31 OKTOBER 2008

TER HOOGKERK TE MIDDELBURG

AANVANG 19:30 UUR

Spreker: Ds. D.W. Tuinier

Thema: Guido de Bres, martelaar van de Nederlandse reformatie

m.m.v. Walchers Mannenkoor

o.l.v. Jos Oreel

orgel: Jan de Visser

Gezocht woonruimte in Uddel of omgeving, per 1 nov. 2008 i.v.m. mijn werk op Kroonheim. Margreet. Tel. 0548-519981 / 06-25304219

BEGRAFENISVERZORGING KINA
010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

BOEKHANDEL / ANTIQUARIAAT DE ROO

Van Meelstraat 12 • ZWIJNDRECHT • tel. 078 - 612 40 81

Voor al uw NIEUWE en TWEEDEHANDS: THEOLOGISCHE BOEKEN
KINDERBOEKEN
LEESBOEKEN

Tevens Inkoop en Taxatie Gebruikte Boeken
www.derooboeken.nl

maandag gesloten

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horsssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horsssen.com
www.van-horsssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Telefoon (0172) 21 21 22
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begrafenis - Dag en nacht bereikbaar

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg en gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

Kraamzorg

Meldt u tijdig aan om teleurstelling te voorkomen. Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0187 - 48 91 73** b.g.g. 0342 - 49 21 55. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en van 13.00 - 15.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

Gezins- en bejaardenzorg

Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0166 - 65 26 05**. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

De gratis brochure zenden wij u graag toe.

NIEUWE UITGAVEN

t.b.v. Deputaatschap Evangelisatie

Voor jong & oud!

VERTEL-CD MET 2 VERHALEN

A. Vogelaar-van Amersfoort

Deze vertel-CD bevat twee mooie verhalen voor kinderen waarin de Bijbelse boodschap helder doorklinkt: "Het kerstfeest van 'domme' Gerrit" en "Tekko en de witte man".

Ze worden boeiend verteld door dhr. M. Floor.

Prijzen zijn exclusief eventuele verzendkosten.

NU € 8,50

NU € 14,50

OVER HET BOEK RICHTEREN

J. van 't Hul

De tijd van de Richteren geeft veel stof tot overdenking. Dhr. Van 't Hul heeft dit op een gedegen wijze beschreven waarin een duidelijke spits naar onze tijd niet ontbreekt. Ook geschikt voor jonge mensen of voor bespreking in verenigingsverband. Duidelijke letter, 180 pagina's, mooi ingebonden.

BESTELLEN?

- of via aeschouten@kliksafe.nl
- of via tel. 010-450 5995.

MET UW AANKOOP STEUNT U HET EVANGELISATIEWERK.

DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE
GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Najaarsactie SEZ

Actiedoel:
noodhulp Cuba na orkanen
Gustav en Ike

Betaalt u mee?
Giro 158116
(actienummer)
t.n.v. SEZ,
Hardinxveld

Spaanse Evangelische Zending

Misión Evangélica Holandesa para España

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam

tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 0184 - 61 55 43

e-mail: sez@klikSAFE.nl

www.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot Prot. Kerk in Ned. (herv.),
Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.

* Actie i.s.m. Dep. Bijz. Noden CG

Voor een zorgzame begeleiding

Bosnerveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3825 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht voor persoonlijke wensen. In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met ijskoeling bij u thuis of in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzorgers:

- H. de Jongh • P.H. van der Leer • E. Treur

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Waardenburg:

Kerkstraat 15a, Tel. (0418) 65 20 39

Zeist:

Kroostweg 22, Tel. (030) 69 95 330

Zorg dichtbij

Actief in uw regio!

Waar u ook woont,

Agathos brengt zorg dichtbij:

• Huishoudelijke verzorging

• Persoonlijke verzorging

• Verpleging

• Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator

aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen.

Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de

CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

Te huur in Deventer:

Bovenwoning van onze kerk.

Ruime woning met eigen opgang, keuken, woonkamer en twee slaapkamers. Op de bovenverdieping nog drie ruime slaapkamers.

Eigen, besloten tuin met schuurtje.

Deze bovenwoning is per november beschikbaar.

Voor informatie: S.C. Bos,

tel 0570 - 629 698 of

email: scriba@gergemdeventer.nl.

Te huur een ruime woning met

6 slaapkamers, op de grens van Woudenberg / Scherpenzeel.

Tel: 033-2867575.

Begrafenisverzorging "Honestum"

0180 - 628908 (dag en nacht)

L. Melleste-Verreer en D.D.E. Melleste

Voor Rotterdam - Barendrecht - Ridderkerk

H.I. Ambacht - Zwijndrecht - Dordrecht e.o.

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begrafenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13

3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

BOEDER SCHERPENZEEL
**COMFORT
KLEDING**

SERVICE AAN

HUIS MOGELIJK

AMBTSKLEDING | ROUWKLEDING

KOORKLEDING | ZAKELIJKE KLEDING

WWW.BOEDERCOMFORTKLEDING.NL

GLASHORST 123A | 3925 BR SCHERPENZEEL | T (033) 258 98 30